

Pani
Małgorzata Wejtko
Dyrektor Departamentu Ochrony Powietrza
Ministerstwo Środowiska
ul. Wawelska 52/54
00 - 922 Warszawa

dot. opinii do Projektu KPOP

Szanowna Pani Dyrektor,

Z wielkim uznaniem dla podjętej inicjatywy opracowania Krajowego Programu Ochrony Powietrza (KPOP) przez Pani Departament Ministerstwo Środowiska zapoznaliśmy się z jego projektem. Krajowy Program Ochrony Powietrza ma istotne znaczenie dla poprawy jakości powietrza, osiągnięcia jego standardów określonych w Dyrektywie CAFE i ochrony zdrowia społeczeństwa naszego kraju. Na szczególne uznanie zasługuje powołanie *Partnerstwa na rzecz Poprawy Jakości Powietrza w Polsce*, które skupiać będzie przedstawiciele wszystkich środowisk i stron, biorących udział w kreowaniu polityki ochrony powietrza w Polsce oraz w realizacji wypracowanych działań.

Należy jednak zauważyć, że w prezentowanym KPOP znalazły się pewne nieścisłości lub uogólnienia, które wymagają zweryfikowania oraz uwzględnienia przy weryfikacji i opracowywaniu ostatecznej wersji KPOP. W opracowanym dokumencie dokonano diagnozy stanu jakości powietrza, ze wskazaniem na główne źródła emisji zanieczyszczeń, zwłaszcza pyłu PM10, PM2.5 i benzo(a)pirenu. Stwierdzono, że za aktualny zły stan jakości powietrza odpowiada indywidualne ogrzewanie budynków, co potwierdzają zarówno analizy dotyczące stanu jakości powietrza opracowywane przez GIOŚ, jak i krajowa inwentaryzacja emisji wykonywana w ramach Konwencji NZ w sprawie transgranicznego transportu zanieczyszczeń powietrza na dalekie odległości (LRTAP), EKG ONZ i europejskiego programu EMEP. Należy jednak zauważyć, że o ile wg KOBIZE największy udział w całkowitej, krajowej emisji PM10 ma sektor komunalno-bytowy, to jego udział masowy sięga 55% (http://www.kobize.pl/materialy/Inwentaryzacje_krajowe/2013/IIR%20_Poland_2013.pdf).

W rozdziale IV.4 *Wpływ sektora bytowo - komunalnego na stan jakości powietrza* (str. 23-24) stan urządzeń grzewczych opalanych paliwami stałymi został zaprezentowany, bez podkreślenia różnic w oddziaływaniu na środowisko tradycyjnych, nieefektywnych pieców czy kotłów c.o. ręcznie zasilanych stałymi paliwami – węglem i drewnem (główny rodzaj biomasy wykorzystywany w sektorze komunalno-bytowym), a instalacji spalania automatycznie zasilanych kwalifikowanymi sortymentami węglowymi, czy stałymi biopaliwami. Jedyną wzmianką o istnieniu urządzeń grzewczych (kotłów c.o.) automatycznie zasilanych węglem jest ich udział w sprzedaży (bez określenia do jakiego roku jest te dane się odnoszą) oraz informacja o koszcie pozyskiwania 1 GJ energii cieplnej z różnych źródeł, w tym z „ekogroszku” stosowanego głównie w tych kotłach. Niestety te dane o koszcie pozyskiwania energii zostały zaprezentowane bez w/w rozróżnienia, co w połączeniu z informacją, że ... „*Wskazane powyżej najtańsze źródła energii cieplnej stanowią jednocześnie przyczynę ponadnormatywnych emisji pyłu oraz B(a)P*”...jednoznacznie dyskryminują te dwa paliwa stałe – węgiel i biomasę jako z gruntu nieprzyjazne dla środowiska. Należy podkreślić, że **to nie paliwa stałe jako źródło energii są przyczyną tak złej jakości powietrza w Polsce, ale ich techniki spalania**. W dziedzinie technologii spalania paliw

stałych w instalacjach małej mocy (<1MW) nastąpił w ostatnich dwóch dekadach bardzo duży postęp skutkujący wysoką sprawnością energetyczną oraz niskimi wartościami wskaźników emisji zanieczyszczeń, w tym tlenku węgla, pyłu całkowitego (TSP, PM oraz jego subfrakcjami PM10 i PM2.5), sadzy (BC), lotnych związków organicznych, benzo(a)pirenu i pozostałych wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych z grupy 16 wg EPA oraz PCDDFs (ich eksploatacja powoduje także redukcje emisji CO₂ – tzw. uniknięta emisja). Od ponad 15 lat kotły tego typu są produkowane i instalowane w Polsce, przyczyniły się one do znaczącej, lokalnej redukcji emisji wszędzie tam, gdzie były instalowane w ramach programów PONE. To ten rozwój w/w rozwój technologii spalania paliw stałych – węgla i biomasy drzewnej przyczynił się do wprowadzenia określenia technologii BAT i przegłosowania (w październiku 2014r) rozporządzeń KE do Dyrektywy ErP - *Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE z dnia 21 października 2009 r., w odniesieniu do urządzeń grzewczych na paliwa stałe* (w odniesieniu do kotłów o mocy ≤ 500kW oraz ogrzewaczy pomieszczeń – pieców, kominków).

Znaczącą część rozdziału IV.4 poświęcono spalaniu odpadów oraz poza sortymentowych węgli – mułów i flotokonzentratów, a także pracom nad ustawą i związanemu z nią rozporządzeniu o monitorowaniu jakości paliw stałych, z wnioskiem podsumowującym, że uszczelnienie systemu kontroli monitorowania jakości paliw stałych przyczyni się do ograniczenia wpływu sektora komunalno-bytowego na stan powietrza w Polsce. Z tą konkluzją trudno dyskutować. Należy jednak podkreślić, że samymi zakazami dotyczącymi jakości paliw nie da się poprawić aktualnej sytuacji, która w powiązaniu ze zubożeniem społeczeństwa doprowadza do powstawania ubóstwa energetycznego w niektórych rejonach naszego kraju.

Konieczne jest kompleksowe podejście zarówno wspierające instalowanie wysokosprawnych energetycznie urządzeń grzewczych zasilanych kwalifikowanymi paliwami stałymi węglowymi i biomasowymi, uniemożliwiających stosowanie, jako paliwa, odpadów komunalnych i pozasortymentowych węgli, jak i działania legislacyjne w zakresie jakości paliw stałych, standardów emisji dla instalacji spalania paliw stałych o mocy do 1MW oraz wprowadzenia systemu nadzoru nad jakością stanu tych instalacji (służby kominiarskie) i jakością paliw stałych. Mając powyższe na uwadze, konieczne jest uwzględnienie w *Działaniach legislacyjnych* (str. 37-38) wprowadzenia w drodze **Rozporządzenia Ministra Środowiska granicznych wartości dopuszczalnych emisji zanieczyszczeń z instalacji spalania o mocy do 1MW**. Aktualnie brak takiego uregulowania prawnego, po implementacji Dyrektywy MCP odniesionej do instalacji spalania średniej mocy 1-50MW, instalacje spalania paliw stałych

o mocy poniżej 1MW pozostają poza jakimkolwiek nadzorem – uregulowaniem. A to właśnie te instalacje stanowią, jedno z głównych źródeł emisji powodujących powstawanie niskiej emisji oraz zjawiska *smogu*. Instalacje te są eksploatowane w MŚP, sektorze usług, rolnictwie, leśnictwie, budynkach użyteczności publicznej itp. W indywidualnych gospodarstwach domowych instalacje spalania mają moc poniżej 50kW, w ich przypadku oraz dla instalacji spalania o mocy do 500kW (jako produktów) od roku 2020 obowiązywać będą powyżej wspomniane rozporządzenia *Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE z dnia 21 października 2009 r., w odniesieniu do urządzeń grzewczych na paliwa stałe* (*Dyrektyw ErP*). Konieczne byłoby opracowanie i wprowadzenie w drodze **Rozporządzenia Ministra Gospodarki i/lub Ministra Infrastruktury i Rozwoju parametrów jakościowych (sprawności energetycznej i granicznych wartości dopuszczalnych emisji zanieczyszczeń) nowo instalowanych urządzeń grzewczych o mocy do 500kW, stopniowo wdrażającego wymagania w/w Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE z dnia 21 października 2009 r., w odniesieniu do urządzeń grzewczych na paliwa stałe**. Celowe byłoby także wprowadzenie odpowiedniego uregulowania prawnego odniesionego do kompetencji służb kominiarskich w zakresie nadzoru i monitorowania jakości instalacji spalania paliw stałych oraz stosowanego paliwa u właściciela instalacji spalania. W odniesieniu do paliw stałych – węgla i biomasy celowym jest opracowanie i wprowadzenie w drodze **Rozporządzenia Ministra Gospodarki** wymagań jakościowych dla paliw stałych stosowanych w sektorze komunalno-bytowym, z rozróżnieniem ich

parametrów jakościowych, uwzględniających dostępne na rynku paliwa o wysokiej jakości, zapewniającej dotrzymanie kryteriów emisyjnych określonych w Dyrektywie ErP.

Poprawa jakości powietrza w Polsce wymaga na pewno działań poza technicznych i technicznych służących ograniczeniu niskiej emisji, polegających głównie na modernizacji systemów grzewczych sektora bytowo-komunalnego obejmującej m.in. likwidację lokalnych, nieefektywnych źródeł ciepła wykorzystujących paliwa stałe na rzecz instalacji spalania paliw stałych typu BAT zasilanych stałymi biopaliwami i czystszyimi paliwami węglowymi, gazem, rozbudowę sieci ciepłowniczej w celu podłączenia istniejących obiektów do centralnego źródła ciepła, modernizację niskosprawnych źródeł ciepła w systemach ciepłowniczych oraz budowę nowych wysokosprawnych źródeł. Wymagane jest też szersze zastosowanie odnawialnych źródeł energii, zwłaszcza biomasy – głównego źródła OZE w naszym kraju, zgodnie z uchwałą przez Sejm RP w dniu 20 lutego 2015 roku Ustawą o odnawialnych źródłach energii (OZE). Wszystkie te działania powiązane są ze zrównoważonym rozwojem energetycznym i gospodarczym kraju i promowaniem innowacyjności w sektorze gospodarki. Dlatego też KPOP winien także uwzględniać cele zawarte w projekcie Polityki Energetycznej Polski do 2050 (PEP), zwłaszcza *Cel główny polityki energetycznej stanowi tworzenie warunków dla stałego i zrównoważonego rozwoju sektora energetycznego, przyczyniającego się do rozwoju gospodarki narodowej, zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego państwa oraz zaspokojenia potrzeb energetycznych przedsiębiorstw i gospodarstw domowych* oraz cele UE, w tym rozwój gospodarki niskoemisyjnej przy równoczesnym zapewnieniu, by energia była bardziej zrównoważona, bezpieczna, ekonomicznie uzasadniona z minimalnym obciążeniem dla środowiska.

Mając na względzie konieczność, z jednej strony, zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego (w tym także w odniesieniu do energii cieplnej) i uwzględnienie własnych zasobów energetycznych naszego kraju – węgla i biomasy, a z drugiej strony ochrony powietrza i ochrony zdrowia proponujemy założenie w projektowanym Krajowym Programie Ochrony Powietrza dla naszego kraju większego poziomu akceptacji i wsparcia dla czystych technologii spalania paliw stałych - węgla i biomasy w instalacjach małej mocy (do 1MW), ale także i średniej mocy, z uwzględnieniem skojarzonej produkcji ciepła i energii elektrycznej.

Z wyrazami szacunku

Prezes Zarządu PIE

Grzegorz Pasieka